

ארכיטקטורה של קול וחלל:  
מסע קוסמולוגי-לשוני

# בראשית, עוד לפני האור, הייתה השפה.

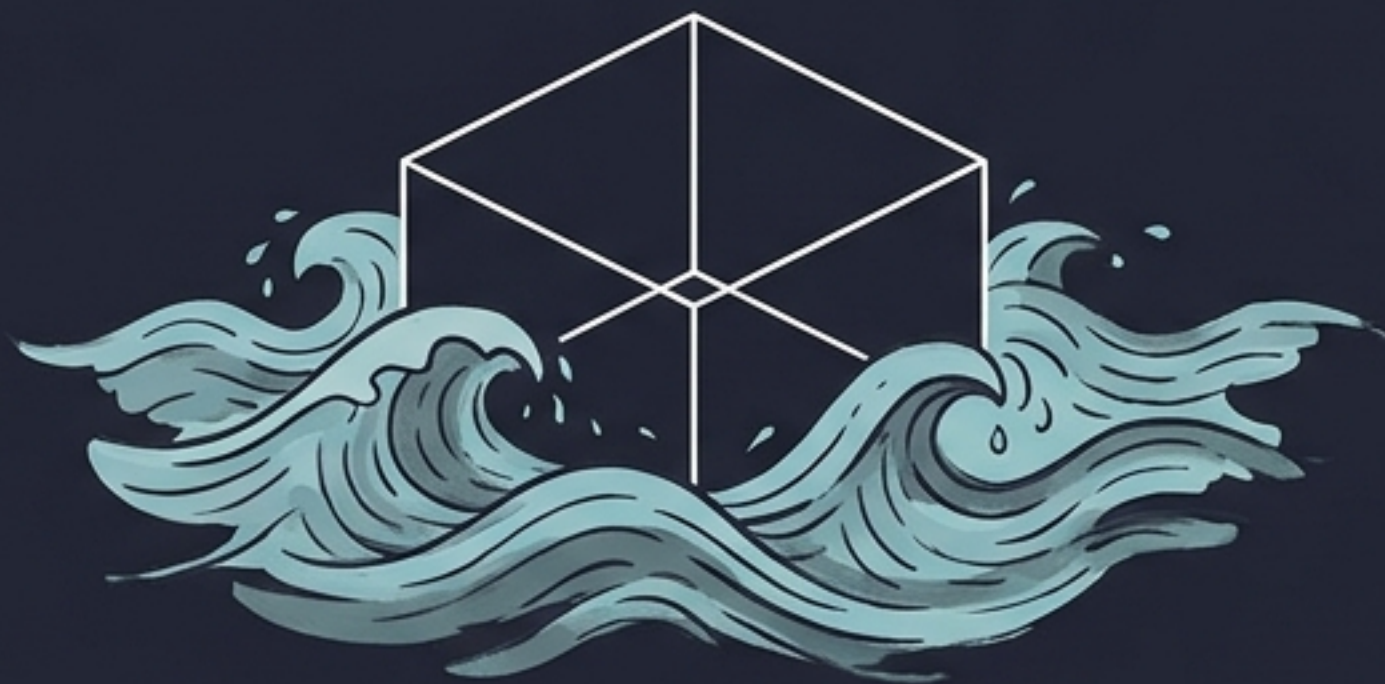
# ב

עיון בתפיסת השפה מבריאת העולם, דרך דור המבול, ועד למגדל בבל.

מאת: אודי הרשור

# המילה כמקלט: הפירוש הכפול של הבעל שם טוב

## תיבה



תיבה = ספינת הצלה

מקלט פיזי מפני כאוס מוחלט של מים רבים (המבול).



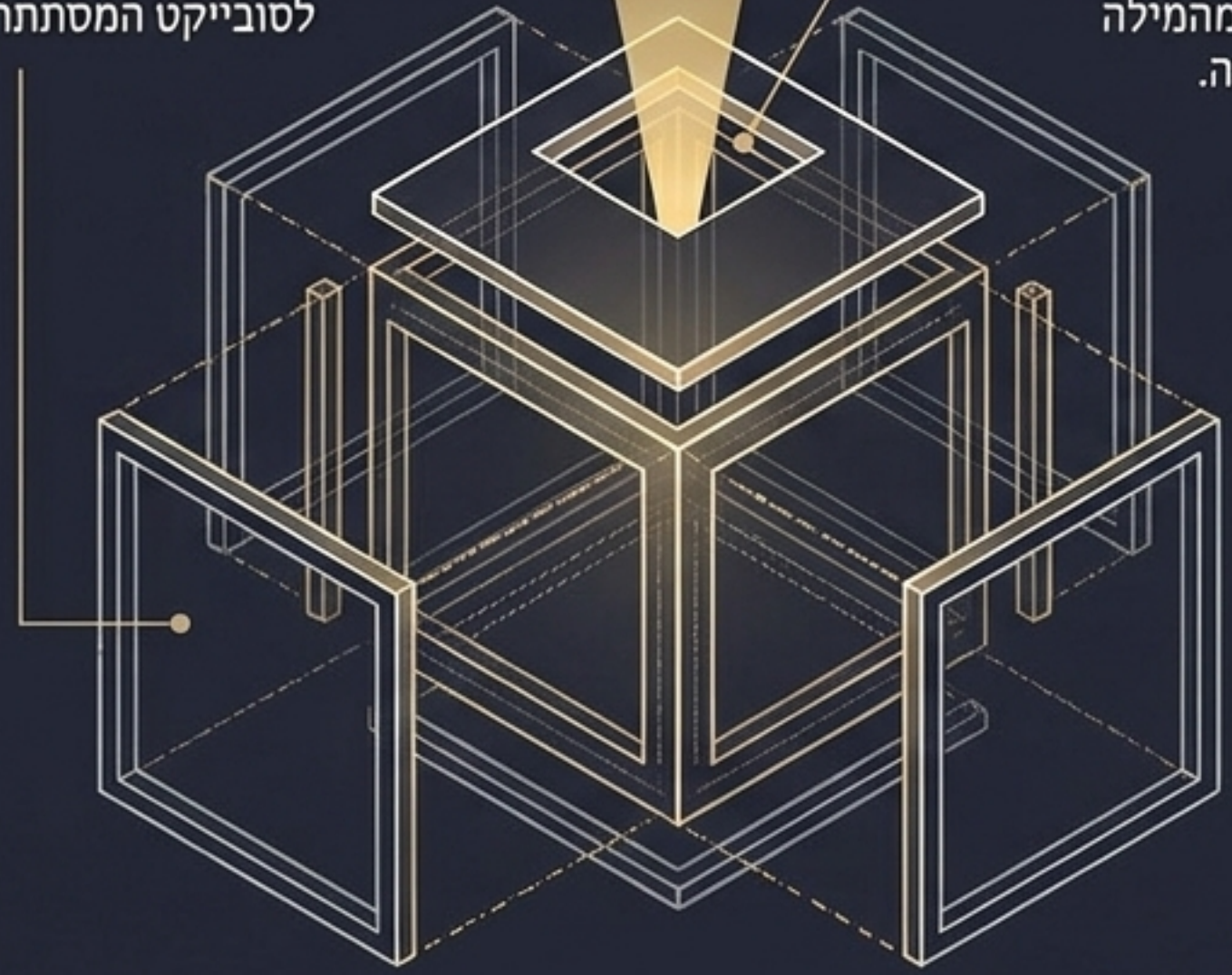
תיבה = מילה (Word)

מקלט קוגניטיבי מפני הכאוס של התודעה. אנו נכנסים אל תוך המילים כדי לגבש סדר, היגיון וצורה בתוך הוויה מבולגנת.

"מלה, שהוא נקרא תיבה... שתראה להאיר התיבה היוצא מפיך" (הבעל שם טוב).

# האנטומיה של המילה המדוברת

הדפנות (The Walls):  
מסגרת השפה. מעניקה  
תחושת ביטחון, סדר והיגיון  
לסובייקט המסתתר בתוכה.



הצוהר (The Window/Light):  
"צִיָּהָר תַּעֲשֶׂה לְתֵבָה" - קרן אור חודרת  
מלמעלה. זוהי כוונת הלב המחברת את  
המילה למרחב הסובב, ומונעת מהמילה  
להפוך לקפסולה חשוכה ואטומה.



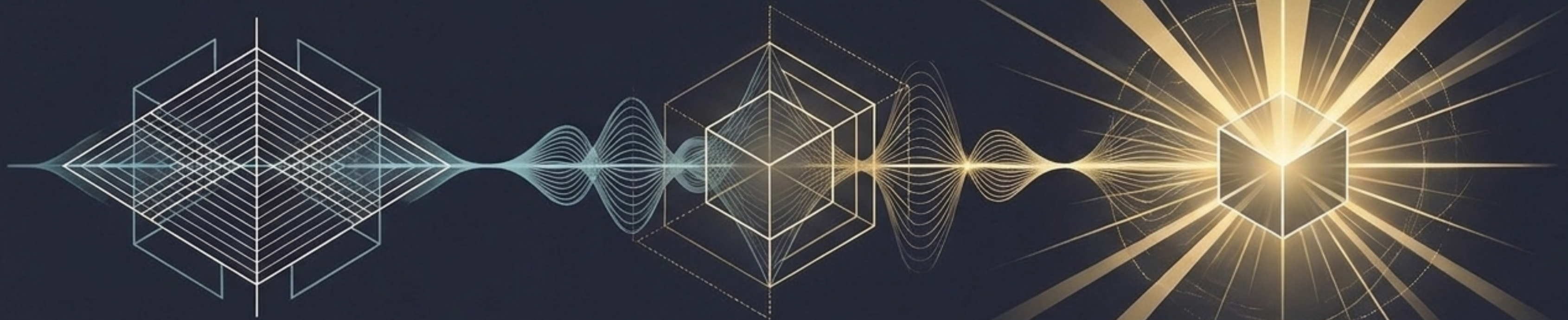
שלישים: אלוהות  
(Divinity)

שניים: נשמות  
(Souls)

תחתיים: עולמות  
(Worlds)

המילים אינן כלי ריק; הן ישויות חיות הדורשות התמסרות.

# המטא-בריאה: השפה קדמה להכול



## שלב 1: הכלי

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים - אלוהים משתמש  
בתשתית הסמנטית. השפה כבר קיימת.

## שלב 2: המושג

יְהִי אֹר - האור כרעיון ואידיאה  
אונטולוגית.

## שלב 3: התוצאה

וַיְהִי אֹר - ההתממשות הפיזית  
במרחב.

**מסקנה קוסמולוגית:** השפה אינה מתארת את המציאות שנוצרה, אלא היא התשתית האונטולוגית שאפשרה את היווצרותה.

# האונטולוגיה של הזולת: דיבור כפינוי מקום

## פעולת הדיבור

הדיבור אינו רק פליטת קול.  
עצם הדיבור אל החלל מהווה הכרה בזולת.

## הצמצום האלוהי

אלוהים מתכנס אל תוכו ויוצר חלל פנוי.  
זהו התנאי האונטולוגי לקיומה של הוויה הבדלת.

יצירת שפה = פינוי מרחב לאחר = הבטחת אפשרות הבריאה

השפה אינה מערכת סימנים המתקיימת בתוך ההוויה, אלא עצם האפשרות של הוויה כלשהי להיפתח אל מה שאיננו היא.

תרגום אונקלוס חושף את מהות האדם (בראשית ב', ז'):

וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשֵׁמַת חַיִּים → וַיְהִי בְּאָדָם לְרוּחַ מְמַלְלָא (לרוח מדברת).

תפקידו של האדם אינו רק לשלוט בבריאה הפיזית, אלא להיות האמון על "המטא-בריאה".

1. קיום השפה כתשתית ממשית.

2. תחזוקת ההכרה והדיאלוג עם הזולת.

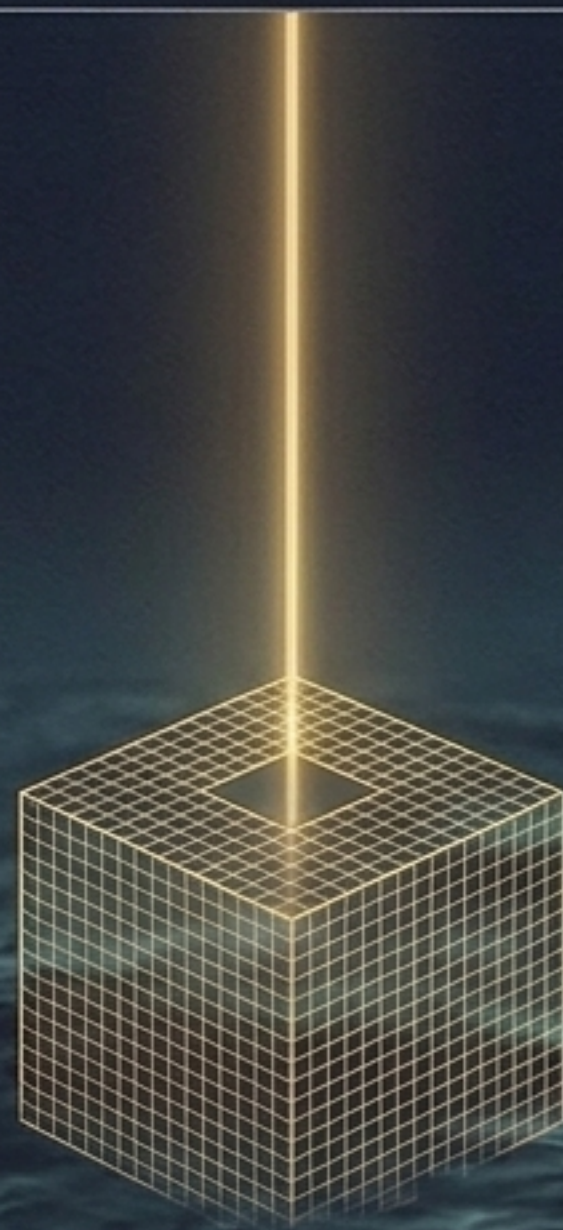
3. יצירת שפה חיה, פתוחה, ואימננטית.

**חטא החמס (Violence):**  
שלילת האחרות עצמה וביטול זכותו של  
הזולת להתקיים.

**אובדן השפה:**  
ללא הכרה בזולת, התשתית הדיאלוגית קורסת.  
"אין דיבור במים. שם הקול לא נשמע."

**הכחדה אונטולוגית:**  
ביטול האבחנה בין מים עליונים לתחתונים;  
שלילת אפשרות ההווה הראשונית.

**המבול הוא אירוע אנטי-בריאתי.** המים אינם עונש חיצוני, אלא תופעת  
לוואי טבעית של עולם **שאיבד את האפשרות להכיר באחר.**

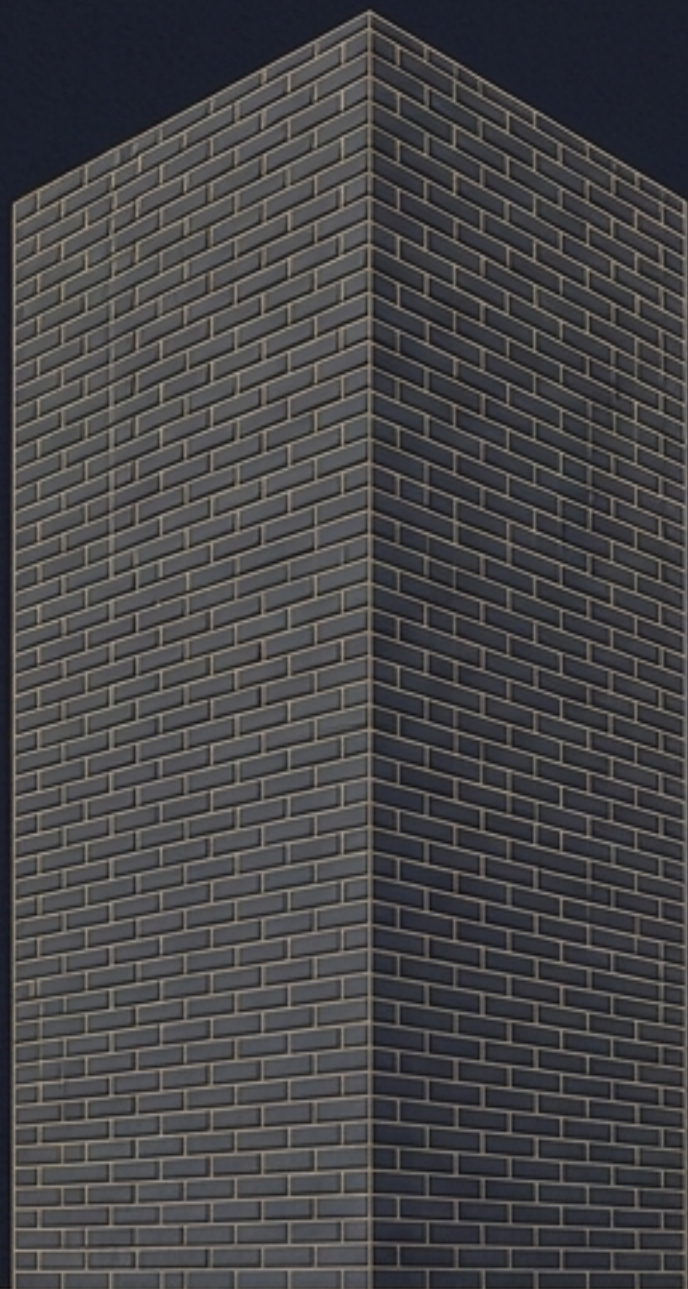


**מפלט לשוני:** כניסת נח לתיבה היא הצלת אפשרות ההשרדות של השפה השפה בתוך קטסטרופה בריאתית.

**הצורך בצוהר:** התיבה אינה אטומה. הצוהר הוא קשר העין עם העולם החיצון, והוא מבטיח שהשפה לא תהפוך לעבודת אלילים כלפי המילים עצמן.

**דיבור מקשיב:** כניסת האדם לתיבות (מילים) מתוך כוונה היא הערובה היחידה לקלעת המילים ליעדן ולשמירת הפתיחות לאינסוף.

# הקריסה השנייה: דור הפלגה והשפה המונוליטית



השפה עצמה הופכת למכשיר להכחדת האחרות.  
ניסיון לייצר שפה שלמה ללא הקשבה.

**שפה אחת ודברים אחדים:** כשכולם אומרים את אותו הדבר,  
ההקשבה לזולת מאבדת כל משמעות.

**קפסולות הרמטיות:** מילים ההופכות למלכודת של הנחות  
נטולות דיאלוג או מחלוקת. עיר ומגדל ללא כל "צוהר".

**נשק נגד הטרנסצנדנטיות:** מטרת השפה הפכה לניתוק  
ובידוד האנושות מכל אימות או עימות עם האחר המוחלט.

# מטריצת האבחון הקוסמית: שני חורבנות של תקשורת

|  <b>דור המבול</b><br>(The Flood) |  <b>דור הפלגה</b><br>(Tower of Babel) |                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| הכחדת האחר (מחיקת גבולות)                                                                                         | בליעת האחר לתוך אחידות כפויה<br>(חומות אטומות)                                                                           | <b>מהות החטא</b>      |
| קריסת השפה לכדי כאוס (מים)                                                                                        | התאבנות השפה לכדי דוגמה חירשת<br>(לבנים)                                                                                 | <b>התוצאה הלשונית</b> |
| היעדר "תיבה" – אין גבולות וסדר                                                                                    | היעדר "צוהר" - אין חלון והקשבה לחוץ                                                                                      | <b>האלמנט החסר</b>    |

שני הסיפורים אינם שונים, אלא שני קצוות מנוגדים של אובדן התנאי המכונן: ההכרה בזולת.

# התרופה האלוהית: חוסר הבנה ככפיית הקשבה

"הבה, נרדה, ונבִּלָּה נָשׁ, שְׁפָתָם--  
אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמָעוּ, אִישׁ שְׁפַת רֵעֵהוּ."

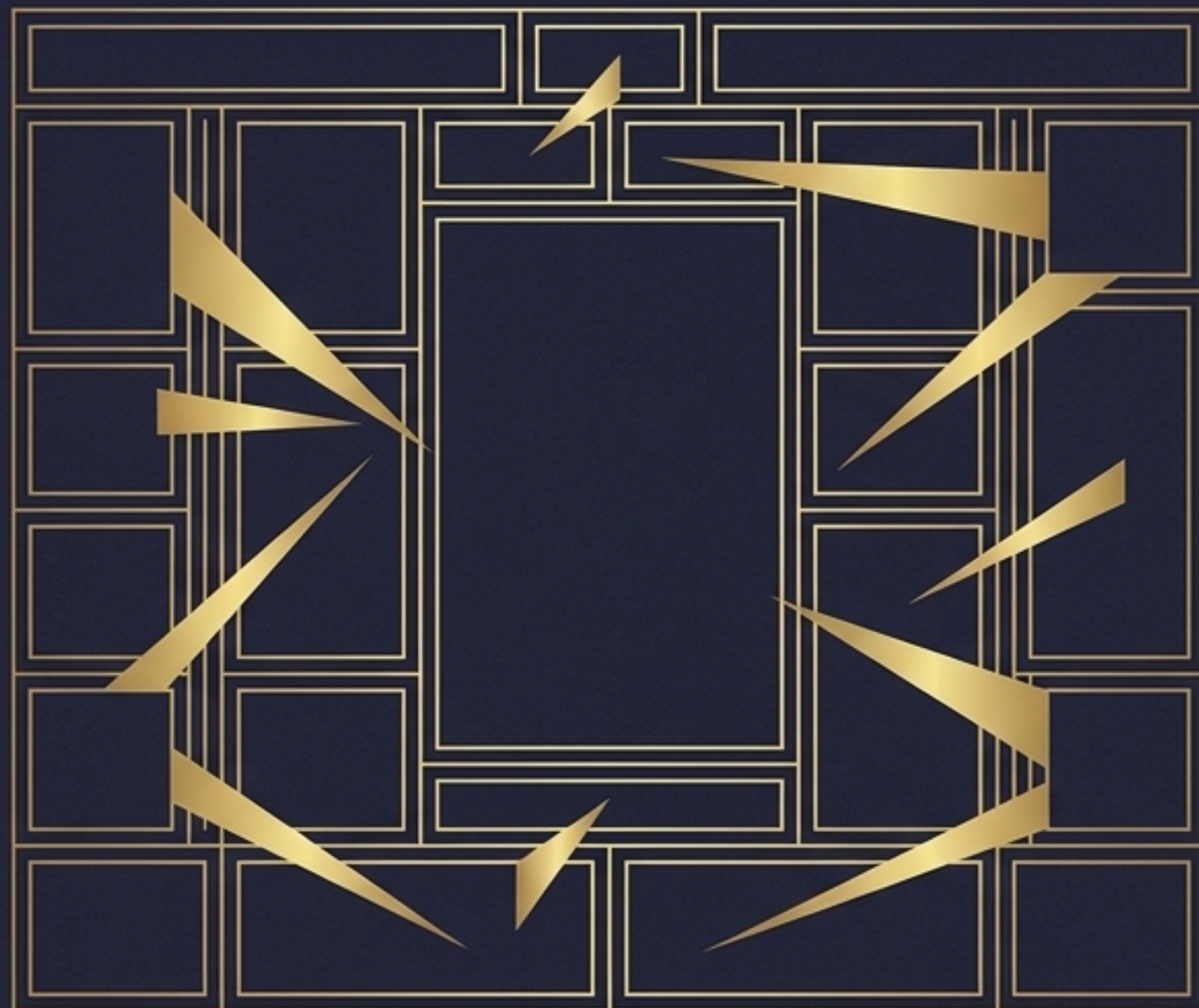
"אשר לא ישמעו" אינו עונש גרידא, אלא כינון  
מחדש של השפה.

1 פירוק השפה האתנוצנטרית האחידה.

2 חוסר ההבנה מחייב את האדם ללמוד את  
שפת רעהו מחדש.

3 לידת ההקשבה: שחרור מ"העיר והמגדל"  
וחזרה לפתיחות ודיאלוג.

# הסינתזה המוחלטת: הארכיטיפ התלמודי



תיבה עם צוהר:  
מערכת הבנויה על  
שיחות, מחלוקות,  
פרשנויות והסכמות.

התלמוד הבבלי  
מהווה את תפארת  
היצירה שצמחה  
מבלייל השפות  
שלאחר דור הפלגה.

זהו המימוש האידיאלי של שפה רב-קולית (פוליפונית). שפה שמאפשרת לשמוע ובו  
זמנית להשמיע; שפה של הפריה שיחתית שאינה נסגרת לתוך עצמה לעולם.

# צידה לדרך: להיות "רוח ממללא"



הדיבור הוא התנאי האונטולוגי של הבריאה.  
דברו כדי להשאיר מקום.

## 1. מילים כמרחבי קודש

השפה היא המטא-בריאה. כל דיבור הוא יצירת  
יצירת חלל המאפשר לאחר להתקיים בתוכו.

## 2. הכרח ה"צוהר"

דיבור ללא יכולת הקשבה מקבילה הוא דיבור  
חסר. עלינו להבטיח שהמילים שלנו יישארו  
פתוחות לחלל החיצון.

## 3. אמונה שלמה

אין די בלדבר נכונה. עלינו לצוק לתוך התיבות את  
כוונת הלב הפועמת ("עולמות, נשמות ואלוהות"),  
כדי להבטיח שהן מייצגות זהות פנימית ואותנטית.